



KR - Avdeling for kirkeordning  
Postboks 799 Sentrum  
0106 OSLO

Andreas Henriksen Aarflot

Dato: 07.11.2017

Vår ref: 17/05740-2

Deres ref:

## Høring om Kirkerådets sammensetning

Bispemøtet takker for muligheten til å svare på høring om Kirkerådets sammensetning. Saken ble behandlet av Bispemøtets arbeidsutvalg 30. oktober, BM/AU sak 21/17, og Bispemøtet vil etter dette avgi følgende uttalelse:

### 1. Har høringsinstansen synspunkter knyttet til leder av Kirkerådet?

I høringsnotatet drøftes en ordning med at Bispemøtets preses kan bli leder av Kirkerådet. Dette er en ordning man har både i Sverige og i Finland.

Bispemøtet mener dette er et forslag som bør vurderes. Høringsnotatet påpeker at Kirkerådets sammensetning må sees i lys av Kirkerådets ansvar og oppgaver. Dette forhold bør også reflekteres i vurderingen av hvem som kan og bør velges til Kirkerådets leder.

Den norske kirke har per i dag en noe uklar struktur hva gjelder ledelse og spørsmålet om hvem som er øverste leder i kirken. Dette følger av en todelt struktur mellom embete og råd.

I kirkelovens §25 som omhandler Kirkerådet, heter det at Kirkerådet *"forbereder de saker som skal behandles av Kirkemøtet og iverksetter Kirkemøtets beslutninger"*. I presiseringen av Kirkerådets oppgaver, heter det at Kirkerådet *"har ansvaret for at økonomiforvaltningen og økonomistyringen av de midlene som Kirkemøtet styrer, er forsvarlig. Kirkerådet fastsetter regnskapet"*. I §26, som omhandler Bispemøtet, heter det at *"Bispemøtet virker for samordning av de gjøremål som etter gjeldende regler tilligger biskopene.."* I tjenesteordning for biskoper §1 står det at *"biskopen skal gjennom forkynnelse og sakramentsforvaltning ta vare på den apostoliske lære etter Guds ord og vår kirkes bekjennelse.."* Det kan dermed virke som om Kirkerådets oppgave er av mer administrativ art, mens et teologisk/kirkefaglig ansvar ligger hos biskopene (personlig og kollegialt). Dette vanskeligjøres allikevel av avsnittet i §25 som sier at *"Kirkerådet leder kirkens arbeid på nasjonalt nivå"*, som tilsier at Kirkerådet skal lede både det faglige og administrative arbeidet i kirken.

Slik det er i dag, er det Kirkerådet som fremmer saker som omhandler lærespørsmål til Kirkemøtet, det være seg liturgi- eller økumeniske saker. Biskopene er ansvarlige for læren, men Kirkerådet er saksbehandler og forslagsstiller. Denne praksisen fører til at de som er ansvarlige ikke har stor nok del i prosessen frem mot Kirkemøtet. Å gjøre preses i Bispemøtet til leder av Kirkerådet vil derfor kunne bidra til å sikre større samsvar mellom ansvar og saksinnstilling i lære- og liturgisaker.

I arbeidet mot ny kirkeordning må det gjøres en avklaring om hva som er Kirkerådets oppgaver, og hva som er Bispemøtets/biskopenes. Dersom læresaker legges til Bispemøtet, er det mindre behov for at preses i Bispemøtet skal lede Kirkerådet. Da vil ordningen skape et tydeligere skille mellom et embete som er ansvarlig for læresaker (teologi/kirkefag), og en rådsstruktur som er ansvarlig for økonomi, strategi osv. (administrasjon). Disse to linjene vil samles i Kirkemøtet som er det høyeste organet.

Bispemøtet mener at det med gjeldende ansvars- og oppgavefordeling mellom Kirkerådet og Bispemøtet vil være saksvarende at Bispemøtets preses også er Kirkerådets leder.

Bispemøtet ber også om at det vurderes om et møte i Kirkerådet ikke skal kunne gjennomføres uten biskopens deltagelse, etter samme mal som i bispedømmerådene, jf Regler om formene for bispedømmerådets virksomhet § 5.

Dagens regler for Kirkerådet sier i §5 at «Kirkerådet kan bare gjøre gyldig vedtak når minst halvparten av medlemmene...er tilstede». Når §6 pkt 1 i tillegg gir åpning for at det kan treffes vedtak i saker som ikke er oppført på sakslisten, gjør dette til sammen at Kirkerådets behandling av lære- og liturgisaker i prinsippet ikke trenger å inkludere representant for tjenesten med Ord og sakrament. Dette er uheldig, og i lite samsvar med biskopenes læreansvar i kirken.

## **2. Har høringsinstansen synspunkter på spørsmålet om hvert bispedømme bør være representert i Kirkerådet?**

## **3. Har høringsinstansen synspunkter på spørsmålet om Kirkerådets medlemmer må være medlem av Kirkemøtet?**

Spørsmålene nr. 2 og nr. 3 henger sammen, og gjelder hvorvidt Kirkerådet bør sammensettes etter et prinsipp om geografisk representasjon vs kompetansebasert sammensetning. En geografisk representasjon som ikke innebærer at hvert bispedømmeråd er representert, gir etter Bispemøtets oppfatning lite mening. Valget består etter vårt syn mellom en ordning hvor hvert bispedømmeråd er representert i KR, eller et KR satt sammen etter kompetansebehov. Sistnevnte modell bør forutsette et mindre antall medlemmer enn det KR har i dag.

Gitt det brede mandat KR har i dag, synes den første modellen å være mest rimelig. Et spissere og mer kompetansebasert sammensatt råd med færre medlemmer, synes å forutsette at også KR's oppgaver og ansvar spisses og avgrenses. Dersom KR's oppgaver primært hadde vært innenfor økonomi og administrasjon ville et slik løsning anses rimelig. Men med dagens brede forståelse av mandatet bør også den brede representasjonen opprettholdes.

I en kirkestruktur hvor det legges opp til at Kirkemøtet er det overordnede organet og at Kirkerådet styrer på delegasjon fra Kirkemøtet, mener Bispemøtet det er naturlig at Kirkerådets medlemmer også må være medlem av Kirkemøtet. Dette sikrer en ansvarliggjøring av medlemmene i Kirkerådet overfor de forslag som stilles og vedtas, samtidig som det gir en tydelig føring på at Kirkerådets mandat utgår fra den demokratiske rådsstrukturen.

## **4. Har høringsinstansen synspunkter på antallet prester i Kirkerådet?**

Det sitter i dag fem prester (inkl biskopen) i Kirkerådet, og dette utgjør 1/3 av medlemmene. Dette gir en ubalanse mellom råd og embete, der rådselementet har en betydelig overvekt. Så lenge Kirkerådet innstiller på saker til Kirkemøtet også i saker som omhandler lære, kan dette tilsi at man bør styrke den geistlige/biskopelige representasjon i KR.

Det bør videre vurderes om den geistlige representasjon i Kirkerådet ikke også bør gi rom for at flere biskoper gis plass i rådet. Så lenge Kirkerådet er saksbehandler og innstiller til saker som omhandler lærespørsmål, må det også problematiseres at det kun er én biskop i

Kirkerådet. Bispeembetet i Den norske kirke er selvstendig, og en kan vanskelig argumentere for at biskopenes enhetlige stemme er hørt ved at preses i Bispemøtet er representert i organet. Å øke antallet biskoper i Kirkerådet trekke biskopene sterkere med i Kirkerådets innstilling på læresaker, og også reflektere en større bredde i bispekollegiet.

#### **5. Har høringsinstansen synspunkter på antallet lek kirkelig tilsatte i Kirkerådet.**

Kategorien lek kirkelig tilsatt er ikke helt uproblematisk. En gruppe av kirkens ansatte utgjør et eget valgmandtall som velger en representant, likevel uten at denne er en ansattrepresentant i vanlig forstand. Det er i denne sammenheng viktig å ha klart for seg at prester og biskop i KR ikke er der som representanter for en gruppe ansatte, men som representant for tjenesten med Ord og sakrament.

Antallet i denne kategorien bør ikke økes, snarere vurderes tatt bort.

#### **6. Har høringsinstansen synspunkter på lederne i Mellomkirkelig råds og Samisk kirkeråds deltakelse eller medlemskap i Kirkerådet?**

MKR og SKRs deltakelse i Kirkerådet må sees i lys av hvordan rådsstrukturen under Kirkemøtet skal forstås. Dersom Kirkerådet, MKR og SKR oppnevnes av Kirkemøtet som organer som er uavhengige av hverandre og med tydelig adskilte oppgaver, er det ikke naturlig at lederne av de to rådene har stemmerett i Kirkerådet. Dersom det tenkes at MKR og SKR selv kan fremme saker til Kirkemøtet bør det vurderes om det heller ikke skal ha møterett til Kirkerådets møter. Men dersom Kirkerådet fremdeles er eneste som innstiller saker til Kirkemøtet er det naturlig at MKR og SKRs ledere møter fast med tale- og forslagsrett i Kirkerådet.

#### **7. Har høringsinstansen synspunkter på hvordan ungdomsrepresentasjon i Kirkerådet kan ivaretas?**

Bispemøtet vil understreke at dersom det skal sikres deltagelse av personer under 30 år i Kirkerådet, må dette skje med en reell demokratisk deltagelse, altså med stemmerett. Det kan vurderes om det skal settes som et krav at ett (eller flere) av de ordinære medlemmene i Kirkerådet må være under 30 år. Eventuelt kan det løses ved at leder i Utvalg for ungdomsspørsmål (Ufung) gis plass i Kirkerådet, men dette må i så fall også forutsette at leder av MKR og SKR har stemmerett.

#### **8. Har høringsinstansen synspunkter på antall varamedlemmer i Kirkerådet?**

Bispemøtet mener at det holder med ett personlig varamedlem per medlem i Kirkerådet.

#### **9. På bakgrunn av høringsinstansens vurderinger til spørsmålene ovenfor: Hvordan ønsker høringsinstansen oppsummerende at Kirkerådet skal sammensettes?**

Som nevnt vurderer Bispemøtet det slik at Kirkerådets sammensetning må henge nært sammen med hvilke oppgaver det skal forvalte. Vi stiller derfor spørsmål ved om behandling av saken om Kirkerådets sammensetning bør utsettes til det er klart hva oppgavefordelingen mellom Kirkerådet, Bispemøtet, Mellomkirkelig råd og Samisk kirkeråd skal være fremover. For Bispemøtets del gjelder dette særlig behandling av lære- og liturgisaker.

Med vennlig hilsen

Christofer Solbakken e.f.  
Generalsekretær

Helge Kollerøs Nylenna  
Rådgiver

*Dokumentet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.*

Mottakere:  
KR - Avdeling for kirkeordning, Andreas  
Henriksen Aarflot

Postboks 799  
Sentrum

0106 OSLO